

5. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 20.10.2023).

6. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text> (дата звернення: 20.10.2023).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-371-2-13>

THE ROLE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT IN COMMUNITY LIFE

РОЛЬ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ У ЖИТТІ ГРОМАДИ

Maslova K. O.

*Student of the Educational Program
of Public administration,
master's degree
of the Faculty of Economics,
Management and Psychology
State University of Trade
and Economics / Kyiv National
University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

Маслова К. О.

*студентка освітньої програми
публічне управління
та адміністрування
освітнього ступеню «магістр»
Державного торговельно-
економічного університету /
Київський національний торговельно-
економічний університет
м. Київ, Україна*

Mirko N. V.

*Candidate of Sciences in Public
Administration, Associate Professor
of the Department of Public
Administration and Administration
State University of Trade
and Economics / Kyiv National
University of Trade and Economics
Kyiv, Ukraine*

Мірко Н. В.

*кандидат наук
з державного управління,
доцент кафедри публічного
управління та адміністрування
Державний торговельно-економічний
університет / Київський
національний торговельно-
економічний університет
м. Київ, Україна*

Головна характеристика кожної територіальної громади полягає в тому, що її населення має високий рівень свідомості і активності в економічній, соціальній і політичній сферах, а також є максимально самодостатнім в своєму розвитку та забезпеченні, особливо в економічному та фінансовому плані.

Таким чином, існують й два взаємопов'язаних шляхи до успішного розвитку територіальної громади: соціальний і економічний. Підвищення соціального рівня життя громади завдяки покращенню соціальних стандартів, які гарантує держава, є ключовим показником соціального прогресу території. Коли економічна система громади зазнає змін в її кількісних і якісних характеристиках, оптимізується використання виробничих, природних, робочих і фінансово-інвестиційних ресурсів, а різні форми власності стають рівноправними в задоволенні потреб громади, що призводить до поліпшення економічного розвитку території [1, с. 38].

Спираючись на Конституцію України, варто зазначити, що місцеве самоврядування являє собою, перш за все, систему управління на конкретній території, яка не належить до державного рівня, та яка передбачає, що місцеві громади володіють самостійністю та незалежністю від центральної влади, а також самі вирішують проблеми, пов'язані з організацією своєї життєдіяльності, використовуючи для цього різні форми та ресурси [2].

Сама по собі територіальна громада, як муніципальна структура, складається з таких трьох основних складових [1, с. 39]:

- соціальна компонента (населення, яке визначає суть та спрямованість існування муніципальної структури);
- природна компонента (територія, яка включає в себе просторові складові та природні ресурси);
- економічна компонента (економіка, включаючи всі економічні суб'єкти, які забезпечують функціонування муніципальної структури та задоволення її потреб).

У муніципальному управлінні ключову роль відіграють органи місцевого самоврядування, які співпрацюють з місцевими державними адміністраціями, і є лише однією зі складових муніципальної влади. Іншими суб'єктами муніципальної влади є територіальні підрозділи, громадські організації та окремі громадяни. Отже, муніципальна влада – це не просто одна зі структур загальної влади, а саме центральна форма публічної влади, яка відповідає за управління в рамках окремих муніципальних одиниць.

Управління розвитком територіальної громади – це спрямований процес управління соціально-економічною системою, який сприяє стабільності зв'язків, компонентів та структури системи загалом, спрямований на поліпшення якості життя населення в гармонії з навколишнім природним середовищем [3, с. 22].

Головним показником успішності управління розвитком соціально-економічної системи територіальної громади є забезпечення повноцінного та здорового життя людей, а також створення умов для

міжетнічної та міжконфесійної гармонії у всіх сферах їхнього життя. Якість життя населення, в сучасний час, при здійсненні сталого розвитку території, визначає перспективи якості життя в майбутньому [4, с. 129].

Навіть в умовах введеного воєнного стану в Україні, місцева влада продовжує свою діяльність на сьогоднішній день. Органи місцевого самоврядування на всіх рівнях співпрацюють із військовим командуванням та військовими адміністраціями, та, за необхідності, узгоджують свої повноваження між собою. Крім цього, в перші дні війни на місцеву владу були покладені ще й додаткові функції, пов'язані з великою кількістю внутрішньо переміщених осіб. Органи місцевого самоврядування організували процедуру реєстрації статусу цих осіб, видачу відповідних документів і разом із громадськістю впорядкували процес розміщення людей, які були змушені залишити свої місця проживання [5].

Із початку повномасштабної війни Програма USAID DOBRE («Децентралізація приносить кращі результати та більшу ефективність»), реалізована організацією Global Communities та фінансована Агентством США з міжнародного розвитку (USAID) та триває вже дев'ять років, співпрацює із низкою територіальних громад України. Прикладом може слугувати допомога від Програми Ніжинській громаді Чернігівської області після деокупації територій, яка включала в себе передачу п'яти дужих генераторів, які наразі є об'єктами критичної інфраструктури громади та забезпечують безперебійну роботу навіть за умов блекаутів [6]. Саме завдяки посередництву місцевого самоуправління між населенням громади та керівництвом Програми було донесено основні положення про потреби громадян у Ніжинській громаді.

Тож, підсумовуючи, робимо такий висновок: соціальний і економічний розвиток територіальної громади є невід'ємною складовою, завдяки якій досягається високий рівень розвитку держави як в соціальному, політичному, так і в економічному плані. Для забезпечення цього процесу важливо, щоб система управління була ефективною, а сам розвиток органів місцевого самоврядування став стратегічним пріоритетом при розбудові держави. Саме децентралізаційні процеси визнаються основними напрямками при трансформації України у правову демократичну державу, що має намір вступити до ЄС.

Література:

1. Носулько Б. Роль місцевого самоврядування у становленні територіальної громади та її соціально-економічному розвитку. *Вісник Дніпровської академії неперервної освіти*. 2021. № 1. С. 37–40. URL:

<https://visnuk.dano.dp.ua/index.php/pma/article/download/22/32> (дата звернення: 21.10.2023).

2. Конституція України від 1996 № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 21.10.2023).

3. Євтушенко О. Н., Ємельянов В. М., Андріяш В. І. Муніципальний менеджмент : підручник. Миколаїв : ЧДУ ім. Петра Могили, 2016. 404 с. URL: <https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/213/1/%D0%84%D0%B2%D1%82%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE%20%D0%9E.%20%D0%9D.%20%D0%9C%D1%83%D0%BD%D1%96%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D0%B4%D0%B6%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82.pdf> (дата звернення: 21.10.2023).

4. Територіальні громади в умовах децентралізації: ризики та механізми розвитку: монографія / за ред. Кравціва В. С., Сторонянської І. З. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України, 2020. 531 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20200001.pdf> (дата звернення: 21.10.2023).

5. Місцеве самоврядування в умовах війни: підсумки за період від 24 лютого до 30 квітня. 2022. URL: <https://uplan.org.ua/analytics/mistseve-samovriaduvannia-v-umovakh-viiny-pidsumky-za-period-vid-24-liutoho-do-30-kvitnia/> (дата звернення 21.10.2023).

6. Життя після деокупації: як Програма USAID DOBRE допомагає відновлюватися та розвиватися Чернігівським громадам. 2023. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/16453> (дата звернення: 21.10.2023).